

Boy van Leerdam

Marinus (Rinus, Boy) Petrus Wilhelmus van Leerdam is geboren op 11 november 1922 in Oldenzaal. Zijn ouders waren Marinus Gerardus van Leerdam (1894-1945) en Hendrika Rosina Wilhelmina (Riek) Dullaert (1892-1933). Ze waren met 5 kinderen; Marinus (Rinus, Boy) Petrus Wilhelmus (1922), Wilhelmina Maria (Hoes) (1923), Hendrika Johanna Augustina (Riek, Pop) (1925), Johanna Maria (Annie) (1927) en Sophia Maria (Fiet) (1930).

Haar vader was sinds mei 1921 onderwijzer in Oldenzaal. Na zijn huwelijk in december 1921 werden hun eerste twee kinderen in Oldenzaal geboren. Eind juli 1924 vertrokken ze naar Den Helder en in juni 1926 naar Indië. Hij was onderwijzer Engels en Duits, eerst in Semarang en vervolgens vanaf augustus 1934 aan de HBS in Bandung. In verband met ziekte van zijn vrouw Riek kwam haar zus Maria in 1931 naar Indië om het gezin te helpen. In november 1932 is hij tijdelijk gestopt met zijn werk. Zijn vrouw overleed in januari 1933 in Groesbeek. Rinus hertrouwde in juli 1933 met Maria Cornelia Dullaert (zus van Riek) en ging terug naar Indië.

Voor de oorlog waren Boy en zijn zussen Hoes en Riek lid van Scouting in Bandung. Aan de parochie van de Heilige Petruskerk in Bandung waren twee padvindergroepen van de Katholieke Padvindere Bond verbonden; Groep 8, St. Tarcisius Blauw en groep 25 St. Paulus Geel Zwart. Groep 8 was opgericht in 1930. De scouts spraken altijd over "geel-zwart" en "blauw". Beide groepen hadden pastoor Jan Berkhout (OSC) als aalmoezenier. Rinus (Boy) was lid van groep 8, St. Tarcisius. Er werd veel aandacht besteed aan vaardigheidseisen, zoals koken, houthakken, EHBO, Kompas lezen, en pionierswerk met bamboe als bouw materiaal.

Marinus (Boy) van Leerdam was militair voor de oorlog en werd als krijgsgevangene geïnterneerd. Hij vertrok met de Chuka Maru op 14 mei 1944 met 1925 krijgsgevangenen uit Tandjong Priok naar Padang op Sumatra. De krijgsgevangenen waren afkomstig van het 10e Bataljon-kamp in Batavia. Deze groep vormde Java Party 21, het eerste transport van krijgsgevangenen voor de aanleg van de Sumatra-spoorweg. De omstandigheden waren slecht: overvol, geen eten, drinken bestond uit wat brak water, veel kolenstof. Op 17 mei 1944 kwam het schip aan in Padang en na aankomst werden de krijgsgevangenen ondergebracht in een controleurswoning, de Gevangenis en in een leegstaande bioscoop.

De dag na aankomst werden alle krijgsgevangenen ondergebracht in de Gevangenis. Twee dagen later werd de eerste groep van 500 krijgsgevangenen overgebracht naar de Sumatraspoorweg, eerst per trein naar Pajakoemboe, vervolgens met vrachtauto's naar Kamp 1 aan de noordzijde van de spoorweg. De andere groepen volgden kort daarna.

Deze spoorweg moest een spoorverbinding geven tussen Noord-Sumatra (Medan) en Midden-Sumatra (Padang), nodig voor de Japanse oorlogvoering. De spoorlijn verbond Pakan Baroe (aan de noordzijde) met Moearo (aan de zuidzijde) en werd ongeveer 220 km lang. Het werk aan de spoorweg begon op 24 mei 1944. De Pakan Baroe-spoorweg was korter dan de Birmaspoorweg, de bekendste 'dodenspoorlijn', maar het aantal slachtoffers was veel hoger. De capitulatie van Japan op 15 augustus hielden de Japanners destijds voor de dwangarbeiders verborgen. In plaats daarvan werd, op 15 augustus 1945, tussen kamp 10 en 11 de Pakan Baroe spoorweg ceremonieel geopend. Een ceremonie met officiële toespraken, fanatiek banzai-geroep en het slaan van een goudkleurig klinknagel. De dwangarbeiders aan de Pakan Baroe spoorweg moeten hierna nog dagen doorwerken tot de gehele lijn voltooid was. Pas rond 24 augustus 1945, toen de lijn voltooid was, werd hen verteld dat de oorlog voorbij was.

Zijn stiefmoeder en zussen werden geïnterneerd in Kamp Kareës. Daar sloten de zussen Willie (Hoes) en Riek (Pop) zich aan bij de pioniersgroep de Stormvogels. Cap van Oyen gaf samen met Grien Bolhuis leiding aan deze groep van zo'n twintig Pioniersters vanaf een jaar of zestien. De Stormvogels brachten wat plezier in het kamp. Annie (Ans) sloot zich aan bij de padvindstersgroep voor meisjes boven de 12, waar Grien Bolhuis leiding aan gaf. Na Kamp Kareës werden zijn zussen in maart 1943 met hun stiefmoeder overgebracht naar kamp Tijhapit en vervolgens in november 1944 naar Kampong Makassar.

Zijn vader werd geïnterneerd in 4^e /9^e bataljon kamp en kwam vervolgens in kamp Baros 5 in Tijmahi terecht. Hij overleed daar op 4 februari 1945 en werd begraven op het Nederlands ereveld Leuwigajah in Cimahi.

Marinus (Boy) overleefde het werken aan de Pakan Baroe spoorlijn en kwam 20 februari 1946 met de ms Noordam terug naar Nederland. Aan boord zat ook zijn geliefde Gemma, die in de oorlog in kamp Bangkinang op Sumatra was geïnterneerd.

Hij trouwde in 1953 met Gemma Maria Petronella Sijbers en ze kregen 6 kinderen. Hij werd Werktuigbouwkundig ingenieur bij Shell.

Boy overleed op 12 maart 2008 in Soest.

Meer informatie

[Kareës \(japanseburgerkampen.nl\)](http://japanseburgerkampen.nl)

[Bandoeng \(japanseburgerkampen.nl\)](http://japanseburgerkampen.nl)

[Marinus Gerardus van Leerdam \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://oorlogsgravenstichting.nl)

[Bandoeng \(japanseburgerkampen.nl\)](http://japanseburgerkampen.nl)

[Leerdam van, Marinus Gerardus - Oorlogsdoden Oldenzaal](#)

[Marinus Petrus Wilhelmus Van Leerdam Rinus : Family tree by Leo L DULLAERT \(landloper.nl\) - Geneanet](#)

[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](http://japansekrijgsgevangenkampen.nl)

[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](http://japansekrijgsgevangenkampen.nl)

[Moesson | 15 oktober 1994 | pagina 32 - Moesson Digitaal Tijdschriftenarchief](#)

[Chuka Maru.htm](#)

[De koerier » 28 dec 1935 - Art. 21 | Delpher](#)

Informatie van dochter Joop van Erp uit boek 2023 over Indische familieband “Selamat Sepanjang Jalan Kenangan” Afscheid langs de weg van herinneringen

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.